

Budgetunderlag 2023-2025

SCB

Budgetunderlag 2023-2025

Budgetunderlag 2023-2025

Budget Documentation 2023-2025

SCB, Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
2022

Producent	SCB, Verksamhetsstyrning och stöd SE-701 89 Örebro, Sweden 010-479 40 00
<i>Producer</i>	Statistics Sweden, Business Management and Support SE-701 89 Örebro, Sweden +46 10 479 40 00
Förfrågningar <i>Enquiries</i>	Louise Ahlin Fallberg + 46 10 479 61 53 louise.fallberg@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, *Budgetunderlag 2023-2025*.

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, *Budget Documentation 2023-2025*.

Omslag/Cover: Ateljén, SCB
Foto/Photo: Behzad Ghaffarian, Unsplash

Fastställd av generaldirektören i februari 2022.
Established by the Director General, February 2022.

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Innehåll

Sammanfattning	4
SCB:s utmaningar	5
SCB:s anslagsbegäran för 2023-2025	13
Påverkan på företagens uppgiftslämnande	29
Finansieringsöversikt	30
Avgiftsfinansierad verksamhet	32
Akkumulerad anslagsbehållning/ anslagskredit	34
Anläggningstillgångar	35
Särskild information om verksamhetsinvesteringar	36
Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar	37
Räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret	38

Sammanfattning

SCB överlämnar härmed budgetunderlag för räkenskapsåren 2023 – 2025. Vi har här lyft utmaningar och utvecklingsbehov inom viktiga data- och digitaliseringsområden där det kommer krävas substantiella investeringar i närtid för att få kraftfulla långsiktiga effekter. Investeringarna kommer att leda till framtida kvalitetshöjningar och kostnadsbesparingar samt minskad uppgiftslämnarbörda. Lösningarna är skalbara och kommer efter hand att kunna finnas för hela statistiksystemet samt öka snabbheten och flexibiliteten i statistikproduktionen.

Säkrad datatillgång är en förutsättning för att ge samhället användbar statistik både idag och i framtiden. Genom att ersätta eller komplettera direktinsamling med andra datakällor kommer uppgiftslämnarbördan och kostnaderna för datainsamling att minska samtidigt som kvaliteten i statistiken kan bibehållas och öka.

För att skapa statistik är det nödvändigt att *bearbeta och analysera* data. Med maskininlärning och artificiell intelligens (AI) är det möjligt med effektivisering och ökad analys. Statistiken behöver därefter *tillgängliggöras* på ett smart sätt för att användningen av statistiken ska öka och underlättas. Öppna data är en väg att öka tillgängligheten till statistiken så att den enkelt kan återanvändas och nå fler användare.

SCB:s *samordningsroll för hela systemet* för den officiella statistiken är väsentlig för att upprätthålla och utveckla kvaliteten i all officiell statistik. *Nödvändiga ambitionsökningar* som följer av det europeiska regelverket är också något som måste prioriteras.

Behov av medelstillskott 2023-2025, mnkr

	2023	2024	2025
Säkrad datatillgång			
Plattform för datainsamling och datahantering	30,0	30,0	30,0
Bearbeta och analysera			
Nya analysmöjligheter med AI/ML		5,0	5,0
Revision av SNI	9,2	8,2	3,6
Tillgängliggöra			
Allmänna företagsregistret som öppna data			21,5
SCB:s ansvar för samordning av den officiella statistiken			
SCB:s ansvar för samordning av den officiella statistiken	2,8	2,8	2,8
Nya krav på statistiken			
Census	5,6	0,8	
Agenda 2030	6,5	7,0	5,2
AES och CVTS	1,9		0,9
Skörderester	1,0	0,5	
Utrikeshandel med varor	3,0	3,0	3,0
Utrikeshandel med tjänster	2,2	3,3	2,0
Barn-ULF	1,2		
Totalt	63,4	60,6	74,0

SCB:s utmaningar

Officiell statistik – förändrade förutsättningar

Sveriges officiella statistik är en del av den grundläggande samhällsinfrastrukturen och SCB har i uppdrag att utveckla, framställa och sprida officiell statistik liksom att samordna det nationella statistiksystemet. Vår uppgift är att ge samhället användbar statistik att lita på både idag och i framtiden och för det krävs utveckling.

Lite tillspetsat kan man säga att vikten av oberoende officiell statistik aldrig har varit större samtidigt som det aldrig har varit svårare att nå ut. Den ökade digitaliseringen och globaliseringen har också radikalt förändrat förutsättningarna att framställa statistik. SCB ser att statistikansvariga myndigheter behöver möta förändringarna i omvärlden genom ett stärkt statistiskt ledarskap¹. Vi vill samverka för att säkra datatillgången till statistiken, för att analysera komplexa samhällsfenomen och för att det ska vara lätt att hitta tillförlitliga fakta i form av officiell statistik.

Utmaningarna och behoven beskrivs nedan utifrån de tre övergripande stegen i statistikproduktionsprocessen – Säkrad datatillgång, Bearbeta och analysera samt Tillgängliggöra. Genomgående tema är data som strategisk resurs och att ta vara på digitaliseringens möjligheter. Vi redovisar också behov för att förstärka stödet till andra statistikansvariga myndigheter inom ramen för SCB:s samordningsansvar samt behov för att möta krav på ny statistik. Utmaningarna och utvecklingsbehoven är i linje med den utveckling som drivs av kommissionen inom det europeiska statistiksamarbetet.

Säkrad datatillgång

Det pågår en omställning från att samla in uppgifter via intervjuer och enkäter, med uppgifter från administrativa register som stöd, till att utgå ifrån befintliga data och minimera sådant uppgiftslämnande som kan uppfattas krångligt och tidskrävande. Omställningen drivs av digitalisering och tekniska möjligheter för säker datatillgång, t.ex. via grunddatadomäner inom Ena, den nationella digitala infrastrukturen. Men omställningen tvingas även fram av svårigheterna att nå personer för telefonintervjuer, en utveckling som har pågått i flera år och som påverkar hela statistikvärlden. Svårigheterna innebär att stora kostnader läggs på kontaktförsök som aldrig resulterar i intervju. Som ett exempel kan nämnas att endast drygt 50 procent av nedlagda intervjutimmar i arbetskraftsundersökningen, AKU, går till tid som resulterar i intervju inkl. intervjutid. Övrig tid används för att söka urvalspersoner som SCB av olika anledningar inte lyckas nå. Detta är

¹ Statistiskt ledarskap handlar om att ta ansvar för statistikens kvalitet, givet rådande förutsättningar. Ledarskapet utövas såväl externt som internt. I det externa utövandet är dialog med användarna, om behov och användning, ett centralt inslag.

inte långsiktigt hållbart och SCB har tagit fram flera förslag som nu är på väg att realiserar².

Pandemin har visat på behovet av aktuell statistik, något som också möjliggjorts tack vare ökad användning av befintliga datakällor – befolkningsaviseringar och momsuppgifter från Skatteverket är goda exempel. Genom att använda dessa källor kunde SCB ta fram veckovisa dödstalsuppgifter och en månatlig BNP-indikator.

De förändrade förutsättningarna inom dataområdet är något som lett till att statistikmyndigheter runt om i världen ställer om och utvecklar nya arbetssätt. Begrepp som används för att beskriva de nya arbetssätten är smart statistik eller statistikproduktion 4.0³, där ökad förmåga att kombinera nya och befintliga datakällor och att kunna uttala sig om kvaliteten i det statistiska resultatet är i fokus. SCB arbetar t.ex. under 2022–2023 med ett regeringsuppdrag⁴ där det ingår att ta fram kvalitetskriterier för data och att testa dem när vi använder mobilitetsdata för ny statistik.

Sverige har unika förutsättningar att kombinera befintliga data genom användningen av person- och organisationsnummer i administrativa register. De stora utmaningarna ligger i att använda mer data som finns hos privata dataägare och i företagens affärssystem för att säkra den långsiktiga datatillgången. Statistikproduktion 4.0 kan ses som ett paradigmskifte i hur den officiella statistiken framställs och innebär hög grad av innovativt arbete för att med olika statistiska metoder kunna ringa in hur väl statistiken faktiskt beskriver verkligheten.

Nuvarande statistiska metoder, arbetssätt och it-verktyg är i stor utsträckning utformade och byggda för en statistikproduktion med en insamling per statistikprodukt. För att lyfta till statistikproduktion 4.0, där en datakälla behöver kunna sam användas och kombineras i många olika statistikprodukter, krävs omfattande utveckling. En plattform för datainsamling och datahantering behövs, för alla olika dataslag som SCB kommer att använda för statistik. Utveckling behövs även inom de statistikområden där datakällorna ska användas liksom inom statistiska metoder i kombination med nya arbetssätt och kompetensutveckling.

Utvecklingen måste ske parallellt med att nuvarande löpande statistikframställning genomförs med betryggande kvalitet och när förändringar görs måste länkning kunna göras för prioriterade

² SCB Ämnesdesign Arbetsmarknad slutrapport maj 2021 samt SCB:s Verksamhetsplan 2022–2024

³ Statistikproduktion 4.0 innebär att undersökningsdesignen i första hand baseras på en kombination av tillgängliga datakällor, så att användarnas informationsbehov kan tillgodoses för större ämnes- och statistikområden. Statistikproduktion 4.0 baseras fortfarande på statistisk teori, så att det går att uttala sig om kvaliteten i resultaten, men med ökat inslag av modeller. Modellerna som skapas är väl dokumenterade och verifieras löpande. Statistikproduktion 4.0 syftar till att resultera i statistik som möter uppställda kvalitetskrav till lägre kostnad och minskad uppgiftslämnarbröda.

⁴ Uppdrag att främja delning och nyttiggörande av data för smart statistik (I2021/02417), delrapport lämnad till regeringen i februari 2022 (SCB dnr A2021/3275).

tidsserier. För att säkra länkning måste både den gamla och nya statistiken framställas parallellt under ett eller fler år beroende på hur omfattande och komplexa förändringarna är. Det är kostsamt och effekter av en effektivare datainsamling och minskad uppgiftslämnarbörda kan hämtas hem först efter en betryggande implementering. Användarnas krav är mycket tydliga när det gäller länkning.

Det krävs omfattande utveckling och många frågor är komplexa men det är inget alternativ att inte ta klivet till statistikproduktion 4.0. Det är helt enkelt nödvändigt för att möta användarnas nuvarande och framtida krav på mer aktuell, flexibel och kontinuerlig oberoende statistik. Det är också en förutsättning för att nå målet med en säkrad datatillgång och minskad uppgiftslämnarbörda.

Arbetade timmar och digitala årsredovisningar

Utöver behovet av utveckling vill SCB passa på att lyfta två förslag som på ett väsentligt sätt skulle bidra till en effektiv och säkrad datatillgång.

Det första förslaget är att införa arbetade timmar som en ny variabel i de månadsvisa Arbetsgivaruppgifterna på individnivå (AGI). Totalräknade och månatliga uppgifter om arbetade timmar skulle på ett avgörande sätt säkra datatillgången för central statistik som NR (nationalräkenskaperna) och arbetsmarknad samt möjliggöra en helt annan publicering på lokal nivå och väsentligt bidra till att kvalitetssäkra även annan statistik. Frågan om att komplettera AGI från Skatteverket med arbetade timmar har varit föremål för utredning tidigare och SCB vill aktualisera frågan igen.

SCB:s bedömning är att det inte skulle medföra någon större ökning av uppgiftslämnarbördan för företagen att även lämna uppgifter om arbetade timmar i den månadsvisa arbetsgivardeklarationen. Arbetade timmar finns redan i företagets lönesystem som grund för lönen. Det skulle förmodligen krävas ett visst utvecklingsarbete på Skatteverket och författningsstöd för insamlingen för det fall Skatteverket inte har behov av dessa uppgifter i sin verksamhet. Enligt SCB:s bedömning är det dock mer effektivt att komplettera med en variabel i en redan etablerad källa än att samla in denna variabel som idag eller på annat sätt. SCB återkommer med en fördjupad hemställan i frågan.

Det andra förslaget handlar om obligatorisk inlämning av digitala årsredovisningar för aktiebolag. Bolagsverket har lämnat in en hemställan⁵ till justitiedepartementet om att göra digital ingivning av årsredovisning obligatorisk för aktiebolag. Ett sådant förslag fanns också med i Bolagsverkets slutrapport⁶ avseende regeringsuppdraget

⁵ Hemställan om att göra digital ingivning av årsredovisning obligatorisk för aktiebolag (bolagsverket.se)

⁶ Slutrapport till regeringskansliet – Uppdraget att utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar m.m. (bolagsverket.se)

kopplat till DIÅR-arbetet (digital ingivning av årsredovisning) där SCB och andra myndigheter deltog.

Skyldighet att upprätta och ge in års- och koncernredovisning i ett elektroniskt format är en fråga som ingår att utreda i utredningen, Bolaget som brottsverktyg⁷. SCB passar därför på att igen trycka på att effekterna i form av minskad uppgiftslämnarbörda för företagen och ökad kvalitet i redovisad statistik inte kan uppnås utan ett obligatorium. Direktinsamlingen från företagen kan minska och redovisad statistik kan få en ökad aktualitet genom snabbare digitala processer och en högre tillförlitlighet då beräkningar grundas på data från flertalet företag, i stället för på ett urval av företag eller behöver modellberäknas.

Genom att öka digitaliseringen och samordningen av insamling av uppgifter från företagen kan också kraven i förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag uppfyllas i större utsträckning.

Bearbeta och analysera

Som en del i utvecklingen mot statistikproduktion 4.0 och för att ytterligare fokusera på digitaliseringens möjligheter har SCB behov av att underlätta flexibel bearbetning och analys, där det ingår att använda maskininlärning på ett systematiskt och säkert sätt. Ett sådant stöd finns inte i SCB:s nuvarande tekniska lösning för bearbetning och analys. Inom området pågår utveckling av nya arbetssätt och nytt systemstöd för framställning av nationalräkenskaperna men ytterligare satsningar behövs för att kunna ersätta befintliga lösningar inom andra områden där de olika tekniska lösningarna som finns är dyra och svåra att förvalta.

Det pågår en snabb utveckling inom maskininlärning, men det är svårt för en statistikmyndighet att hålla egen kompetens inom området. I stället blir det viktigt med strategiska samarbeten och ett sådant har inletts mellan SCB, Örebro Universitet samt AI Sweden hösten 2021. Det handlar om att skapa en öppen, nationell plattform för bearbetning och analys och projektet drivs under 2022 och 2023 med delfinansiering, 50 procent, från Vinnova.

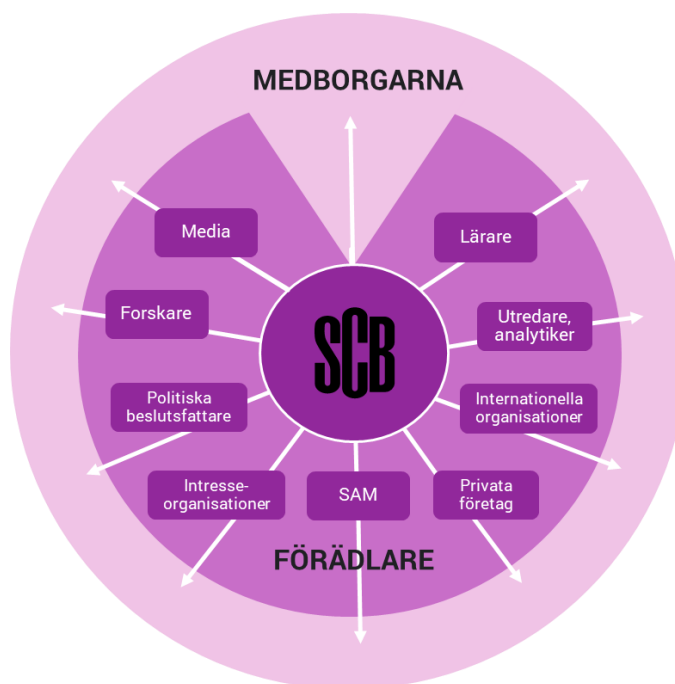
Resultatet från projektet kommer att användas på SCB men det kan också användas t.ex. av andra statistikansvariga myndigheter, nischade journalister och forskare. Plattformen ger stöd för att enkelt sätta upp en säker bearbetningsmiljö där användaren med hjälp av olika verktyg och maskininlärningsmodeller kan ta fram analyser. Dataåtkomsten varierar beroende på vem som använder plattformens funktionalitet, på SCB sker åtkomst till data från SCB:s dataplattform – hos en annan myndighet sker åtkomst till data som finns där.

⁷ Ju 2021:18 Bolaget som brottsverktyg (Direktiv 2021:115).

Den gemensamma plattformen kommer att kunna användas i flera prioriterade arbeten på SCB t.ex. inom arbetsmarknadsstatistiken, SNI-omläggningen (införandet av nya näringsgrenskoder) och förändrad granskningsprocess. SCB bedriver också flera initiativ för att utifrån användarbehov designa om olika delar av den ekonomiska statistiken, t.ex. hushållens konsumtion och utrikeshandel med varor, utifrån principerna i statistikproduktion 4.0. Dessa och framtida initiativ kommer att ha stor nytta av strukturerad åtkomst till befintliga data i kombination med en verktygslåda som stödjer både traditionell statistisk metod och maskininlärningsmodeller/AI.

Tillgängliggöra

SCB har ett uppdrag i regleringsbrevet att göra statistiken mer tillgänglig och användbar. SCB arbetar strategiskt för att öka användningen av statistik och data via olika kanaler i partnerskap med dataförädlare och expertanvändare, se bild nedan. Kommande år prioriterar SCB särskilt utvecklingen av statistik om svensk arbetsmarknad och svensk ekonomi, med såväl ny statistik som mer fördjupad analys.

SCB har även ett särskilt regeringsuppdrag⁸ där vi ska samverka med andra statistikansvariga myndigheter, akademi och privata parter för att främja ökad användning av öppna data genom att stärka förutsättningar för tillgängliggörande och ta fram förslag på innovativa visualiseringslösningar.

I rollen som samordnare av systemet för den officiella statistiken ska SCB ta fram föreskrifter som gör att all officiell statistik ska gå att hitta

⁸ Uppdrag att främja delning och nyttiggörande av data för smart statistik (I2021/02417).

på dataportal.se som öppna data. SCB:s egen satsning på öppna data och generös licensiering har resulterat i goda möjligheter för privata aktörer att återanvända officiell statistik och öppna geodata, t.ex. för att automatiskt kunna uppdatera sidor på Wikipedia.

SCB behöver under 2022 utreda mer och göra flera viktiga vägval vad gäller mer tekniska aspekter av tillgängliggörande, som kan resultera i särskilda äskanden i budgetunderlaget för 2024–2026. Utgångspunkten är att det ska gå lätt att hitta så mycket officiell statistik som möjligt på ett likartat sätt, så att olika dataförädlare kan återanvända den som öppna data i olika målgruppsanpassade tjänster, visualiseringar och analyser. Redan idag erbjuder SCB även andra statistikansvariga myndigheter tekniska möjligheter för tillgängliggörande och visualisering av sin officiella statistik, via bl.a. API:er, men de förutsättningarna har tydliga utvecklingsbehov och behöver moderniseras.

Gränssnitt och användarvänlighet är viktiga delar för att öka användningen och därmed också kännedom och förtroende för officiell statistik, både gentemot expertanvändare, förädlare och allmänhet.

En särskild utmaning inom tillgängliggörande, som SCB uppmärksammat regeringen på även tidigare, gäller kommande EU-reglering av särskilt värdefulla datamängder. SCB:s bedömning är att SCB:s allmänna företagsregister kommer behöva bli fritt tillgängligt, något som kommer ge stor nytta t.ex. för de myndigheter som använder företagsuppgifter från SCB i sin dagliga myndighetsutövning. Registret är också ursprungskällan till många andra företagsregister, både hos myndigheter och privata aktörer samt basen för den ekonomiska statistiken. När registret används som bas för samtliga företagsuppgifter och blir fritt tillgängligt för både offentlig sektor, företag och medborgare bidrar detta till bättre utnyttjande av statens resurser, effektivare hantering, minskade kostnader och kvalitetssäkring av företagsuppgifter. SCB äskar återigen medel för att göra registret avgiftsfritt.

SCB:s ansvar för samordning av den officiella statistiken

För att hela systemet för den officiella statistiken ska kunna möta förändringarna och de utmaningar som det innebär att utveckla, framställa och sprida officiell statistik ser SCB behov av att fortsätta utveckla samordningsrollen och därmed stärka sitt och andra statistikansvariga myndigheters statistiska ledarskap inom systemet. Analysen av utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet såväl som den europeiska granskningen av hur väl Sverige följer Riktlinjerna för europeisk statistik pekar på ett behov av mer råd och stöd i principiella frågor om statistikens kvalitet. SCB ser också stora samordningsvinster med att utveckla samordningsrollen och stödet t.ex. i att tillgängliggöra den officiella statistiken som öppna data i dataportal.se i enlighet med regeringsuppdraget Smart statistik som beskrivits ovan. Det kommer att krävas löpande insatser för att förvalta och upprätthålla volymen öppna data.

Behov av resurstillskott, redan vidtagna åtgärder och konsekvenser vid utebliven finansiering

Till de här ovan redovisade utmaningarna som kräver resurstillskott för att säkra statistikframställningen kommer i framtiden ambitionsökningar för den EU-reglerade statistiken. SCB har under de senaste åren tagit upp flera äskanden i budgetunderlagen för att täcka utvecklingskostnader och kostnader för ambitionsökningar men inte hörtsammats i alla delar. Eftersom kraven är tvingande har omprioriteringar krävts för att lösa uppgifterna inom ram.

Regeringen är tydlig i styrningen. Ambitionsökningar i den EU-reglerade statistiken ska genomföras inom beslutade anslagsramar och utrymme för utveckling av statistiken ska skapas genom effektiviseringar och digitalisering⁹. Självklart är detta något SCB planerar utifrån och tar på stort allvar. Vi har under de senaste åren hanterat detta genom en rad åtgärder för att minska kostnaderna för att skapa utrymme för utveckling och ambitionsökningar. Vi har sänkt våra lokalkostnader och resekostnader. Vi har minskat antalet anställda med 56 årsarbetskrafter mellan 2021 och 2022 och vi är restriktiva med rekryteringar. Vi digitaliserar direktinsamlingen och minskar insamlingskostnaderna. Vi har valt att inte spara till intermittenta undersökningar och att utnyttja anslagskrediten om det krävs.

Nyligen har vi också beslutat att minska den manuella mikrogranskningen av direktinsamlad data från företag och organisationer. Vi gör det i tre steg och med olika tidshorisonter. På kort sikt reduceras den manuella granskningen helt eller delvis i några utvalda statistikprodukter, på mellanlång sikt införs en ny mer effektiv granskningsprocess och på lite längre sikt ersätts direktinsamling med register. Vi har också vässat den strategiska styrningen och gjort tydligare prioriteringar av utvecklingsbehov och infört en ny organisation som ska bidra till att öka vår förmåga att möta omvärldens utmaningar.

Men det finns begränsningar i hur långt en verksamhet klarar av en så omfattande omställning som SCB står inför utan att riskerna i verksamheten blir för stora. Den handlar om nödvändiga utvecklingsprång som vi i vissa fall skapat utrymme för själva genom bl.a. de åtgärder som beskrivits ovan medan vi för andra behöver tillfällig förstärkning för att kunna genomföra nödvändiga lyft. Digitalisering och utveckling kräver investeringar innan effekter kan hämtas hem och bedömningen nu är att vi inte kan klara nödvändig utveckling inom befintliga ramar. En tillfällig förstärkning krävs för att

⁹ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statistiska centralbyrån. Budgetpropositionen för 2022 Prop 2021/2022:1, s 98 "Fortsatt ökade krav på statistik med hög kvalitet som belyser nya områden måste mötas med löpande omprioriteringar och en ökad effektivitet i statistikproduktionen. En ökad digitalisering bedöms kunna möjliggöra fortsatta effektiviseringsvinster, bl.a. vid insamling av uppgifter samt vid framställning och tillgängliggörande av statistik".

vi ska kunna hålla tillräckligt högt tempo i omställningen utan att allvarliga konsekvenser uppstår i den löpande statistikframställningen.

Som generella konsekvenser om tillfällig förstärkning inte erhålls kan nämnas att utvecklingstakten kommer att behöva sänkas och effekthemtagningar som möjliggör en omställning kommer att dra ut på tiden. Utöver ovan redovisade åtgärder är det inte uteslutet att ytterligare åtgärder kan behöva prövas. Som exempel kan nämnas att minska direktinsamling exempelvis genom att minska urvalet i AKU, att korta tiden för dubbelinsamling i framställningen av utrikeshandel med varor, att glesa ut undersökningsfrekvens eller publicering samt att minska ambitionerna inom området tillgängliggörande. Riskerna för fel eller bristande kvalitet i den löpande statistikproduktionen ökar och vissa konsekvenser kan behöva hanteras med ytterligare åtgärder. Specifika konsekvenser per område redovisas nedan under respektive avsnitt.

SCB:s bedömning är att det krävs en tillfällig resursförstärkning under tre år för att det ska vara möjligt att genomföra de utvecklingsprång som krävs för att lyfta verksamheten till statistikproduktion 4.0. Utöver denna förstärkning krävs en nivåhöjning på anslaget för att kunna göra företagsregistret fritt tillgängligt samt ett resurstillskott för att klara vissa ambitionsökningar i den EU-reglerade statistiken. Behoven av resurstillskott redovisas nedan under respektive område.

SCB:s anslagsbegäran för 2023-2025

SCB överlämnar budgetunderlag för räkenskapsåren 2023 – 2025 enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Säkrad datatillgång

Tillfällig medelsförstärkning 2023-2025, mnkr

	2023	2024	2025
Plattform för datainsamling och datahantering	30,0	30,0	30,0
Totalt	30,0	30,0	30,0

Plattform för datainsamling och datahantering

Statistikproduktion 4.0 bygger på att i första hand använda och kombinera data från olika befintliga datakällor (t.ex. administrativa register, transaktionsdata, och andra typer av nya datakällor) i stället för att gå till företag och individer för att fråga om uppgifterna. Först om informationen inte finns tillgänglig på annat sätt eller för att kvalitetssäkra datakällor och modeller hämtas uppgifter in med direktinsamling.

För att kunna ställa om till statistikproduktion 4.0 behöver SCB förbättra och öka frekvensen i datafångsten av olika typer av datakällor. Data måste kvalitetssäkras och beskrivas för att kunna lagras i register som kan användas för statistikproduktionen. SCB har påbörjat arbetet med att utforma en gemensam process för datafångst och datahantering och, till stöd för processen, utveckla en it-plattform.

Plattformen kommer att omfatta de it-komponenter som behövs för en modern, resurseffektiv och flexibel datafångst och datahantering. Plattformen ska kännetecknas av mycket hög grad av automatisering i alla steg för datafångst och datahantering, liksom mycket hög informationssäkerhet. De register som genereras som resultat från plattformen ska ha den kvalitet som behövs för statistikframställning och vara möjliga att sambearbeta.

Kopplat till plattformen behöver också metadatasystemet utvecklas, d.v.s. den beskrivning som finns om data både vad gäller dataset och specifika sifferuppgifter. Metadata är avgörande för att data ska gå att återanvända och kombinera och för att kvalitetssäkra det statistiska resultatet. Metadata följer med genom hela statistikproduktionsprocessen och vid tillgängliggörandet av statistik och mikrodata.

Plattformen ska möjliggöra att många olika typer av data hanteras på ett standardiserat, effektivt och säkert sätt. Den ska vara flexibel på så sätt att det ska gå att relativt enkelt infoga ett nytt sätt att hämta in en datakälla. Det ska också finnas stöd för en betryggande hantering av

personuppgifter, kraven enligt säkerhetsskyddslagstiftningen och arkivregelverket. Det handlar om att hantera både befintliga register och nya datakällor på ett säkert och effektivt sätt. Det handlar också om att kunna kombinera olika typer av datakällor på ett effektivt sätt och maximera användningen av varje datakälla.

Planen är att utveckla plattformen stegvis så att färdiga delar kan börja användas i produktion. Arbetet har påbörjats i mindre skala och hittills har en första version av it-komponenter för att administrera och designa data- och metadatafångst, samt för att sätta upp, genomföra och kontrollera automatiserad filöverföring för enkla filöverföringsformat satts i produktion. När utvecklingen av plattformen kommit så långt att det finns enkla/tidiga versioner av it-komponenterna som stöder hela processen från datafångst till bearbetade register, så krävs stora insatser för att överföra befintlig registerproduktion till den nya processen och till plattformen samt att överföra befintliga metadata till ett nytt metadata-system.

Plattformen är viktig för att effektivisera registerproduktionen. För SCB:s pågående regeringsuppdrag¹⁰, kommer plattformen att kunna hantera t.ex. framtida mobilitetsdata och ge stöd för kvalitetssäkring av data. Den är en förutsättning för en effektiv och kvalitetssäker implementering av nya datakällor som en följd av medverkan i EU-finansierade projekt som t.ex. Online Job Advertisements liksom nationella projekt med t.ex. elnätsdata. Den är också viktig för att systematiskt kunna hämta in data från företagens administrativa system. Dataflöden från Ena, den nationella digitala infrastrukturen, till SCB:s statistikproduktion ska också kunna sättas upp på ett standardiserat sätt. Målsättningen är också att samverkan ska kunna ske med Vetenskapsrådets metadata-tjänst för registerbaserad forskning.

Nyttor uppstår genom att det blir enkelt och snabbt att sätta upp mottagning av många olika typer av datakällor. Produktionen automatiseras i hög grad och det blir enkelt att reagera snabbt på uteblivna eller felaktiga leveranser. Genom att alla data förses med s.k. metadata blir den sökbar och möjlig att återanvända många gånger – för produktion, analys och forskning. Plattformen är en förutsättning för att på ett strukturerat sätt ersätta direktinsamling med maskin-till-maskin-insamling i stor skala, vilket ger minskad uppgiftslämnarbörda och möjliggör en uppgift en gång.

SCB begär ett tillfälligt resurstillskott under tre år för att kunna skala upp utvecklingen av den nya plattformen för datainsamling och datahantering. Resurser behöver främst tillföras för krav och införande av nya arbetssätt samt it-utveckling.

¹⁰ Uppdrag att främja delning och nyttiggörande av data för smart statistik (I2021/02417).

Konsekvenser av utebliven finansiering

Konsekvens av utebliven finansiering blir en betydligt långsammare omställning till statistikproduktion 4.0, fortsatt hög uppgiftslämnarbörda, svårighet att ta emot nya datakällor, ineffektiva processer och låg återanvändning av befintliga data. Effekterna av digitalisering kan inte hämtas hem lika snabbt.

Bearbeta och analysera

Tillfällig medelsförstärkning 2023-2025, mnkr

	2023	2024	2025
Nya analysmöjligheter med AI/ML		5,0	5,0
Revision av SNI	9,2	8,2	3,6
Totalt	9,2	13,2	8,6

Nya analysmöjligheter med AI/ML

Den Vinnovafinansierade bearbetnings- och analysplattformen som nämndes i inledningen ger SCB och andra aktörer helt nya möjligheter till analys med stöd av öppen programvara och bibliotek för AI-/maskininlärningsmodeller (AI/ML). För att få ut nyttan bredare än bara hos SCB behövs olika främjandeinsatser liksom möjlighet att ge stöd och support i användningen, främst till andra statistikansvariga myndigheter.

SCB kan redan nu se nyttor i användningen av plattformen när den kan användas i samverkansprojekt mellan myndigheter och andra aktörer, t.ex. för att få en fördjupad kunskap om svenska företag. Företagande kan belysas i ett bredare perspektiv, med nyttjande av nya och befintliga datakällor och AI/ML-modeller. SCB ser goda möjligheter att göra det i samverkan med t.ex. Bolagsverket, Örebro universitet och AI Sweden.

Nya tekniker och data som SCB skulle vilja utforska kan gälla webbskrapning av företagens webbplatser och textanalys av resultatet liksom av årsredovisningar m.m. Adressförbättringar och geografisk analys av företagsuppgifter kan ge nya insikter. Klusteranalys/grafanalys för att inte bara se till variabler på varje enskild enhet inom företagen, utan mer se på dess samband och struktur. Med hjälp av nya maskininlärningsbaserade algoritmer får SCB möjligheten att hantera större datamängder, kombinera datamängder på nya sätt och hitta samband som idag inte är möjligt.

Nyttorna med den Vinnovafinansierade bearbetnings- och analysplattformen uppstår när den används brett. Genom att göra plattformen till en del av Ena, skulle det bli enkelt för många aktörer att nyttja dess funktionalitet och varje myndighet behöver inte investera i grundfunktionalitet utan kan bidra till att utveckla plattformen.

SCB ser också samordningsmöjligheter med det pågående regeringsuppdraget med syfte att främja offentlig förvaltnings förmåga att använda artificiell intelligens. Här kan resultatet från det pågående Vinnovaprojektet bidra till, alternativt komplettera, de planerade

byggblocken för AI som regeringsuppdraget arbetar med. Tillsammans kan de resulterande byggblocken möjliggöra nya former för kontrollerad datadelning.

SCB begär ett tillfälligt resurstillskott under tre år för att kunna fortsätta och slutföra utvecklingen och implementeringen av analysplattformen efter Vinnova-projektets slut 2023. Resurser behöver främst tillföras för krav och införande av nya arbetssätt samt it-utveckling.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Om ingen ytterligare finansiering tillförs efter Vinnova-projektets slut pausas den vidare utvecklingen och implementeringen av analysplattformen.

Revision av SNI med stöd av AI/ML

Enligt NACE förordningen¹¹ är de nationella statistikbyråerna ansvariga för denna klassifikation för ekonomisk statistik (SNI). SNI ingår i ett internationellt system av ekonomiska klassifikationer och utgår från EU:s näringsgrensstandard NACE. Den gällande versionen av SNI benämns SNI 2007, medan motsvarande EU-version heter NACE Rev. 2. Statistik som produceras utifrån NACE är jämförbar på europeisk nivå och delvis även på internationell nivå. Användandet av NACE är obligatoriskt inom det europeiska statistiksystemet.

Revisioner görs med olika intervall för att följa med i den ekonomiska och tekniska utvecklingen för att statistiken ska kunna beskriva nya fenomen och verksamheter. Den senaste revisionen genomfördes åren 2006–2008 och Eurostat har nu startat ett arbete med att ta fram ett förslag till ett nytt NACE. Kraven på SNI-revisioner är tvingande. Det är ännu oklart hur omfattande den nu aktuella revisionen blir men SCB bedömer att cirka 300 000 företag kommer att beröras av förändrad kod och att samtliga företag kommer att få mindre justering genom att koden får ny struktur.

SNI är i första hand en näringsgrensindelning för statistiska ändamål men används även för t.ex. skatteadministrativa ändamål och annan myndighetsutövning. SCB och Skatteverket arbetar i nära samverkan med införandet under 2022–2025.

SCB har genomfört en förstudie som pekar på att omläggningen denna gång kan automatiseras kraftigt med rätt förutsättningar. En ny webbtjänst på Verksamt.se behöver utvecklas och förses med smart AI/ML-stöd så att företagen kan få förslag på ny SNI-kod när de går in i tjänsten för att verifiera eller ändra SNI-kod. I utvecklingsarbetet ingår att hämta information till tjänsten från så många källor som möjligt,

¹¹ EG 1893/2006, Förordning om fastställande av den statistiska näringsgrensindelningen Nace rev.2

t.ex. olika register, företagens årsredovisningar och information som webbskrapas från företagens webbplatser.

Omläggningen ska vara genomförd i företagsregistret¹² senast den 31 december 2025. Därefter införs de nya näringsgrenarna successivt i den statistik som produceras med företagsregistret som källa. Implementeringen sker i årsstatistiken under 2026–2027, i korttidsstatistiken under 2028 och i nationalräkenskaperna under 2029. Under implementeringsperioden behöver företagsregistret hålla dubbla näringsgrenskoder. En revision medför stora anpassningar av statistikprodukterna då införandet av en ny SNI klassifikation alltid innebär tidsseriebrott.

SCB begär ett tillfälligt resurstillskott på 21,0 mnkr under 2023–2025 för att utveckla ett effektivt stöd för arbetet med de nya SNI-koderna. Implementeringen av de nya SNI-koderna i statistiken ingår inte i äskandet.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Att implementera de nya SNI-koderna är tvingande. Om SCB inte tillförs ett tillfälligt resurstillskott som täcker dessa kostnader måste en omprioritering av resurser göras inom den ekonomiska statistiken för att finansiera kostnaderna. Exempel på konsekvenser som kan komma i fråga har redovisats ovan under avsnitt Behov av resurstillskott, redan vidtagna åtgärder och konsekvenser vid utebliven finansiering.

Tillgängliggöra

Tillfällig medelförstärkning 2023-2025, mnkr

	2023	2024	2025
Allmänna företagsregistret som öppna data			21,5
Totalt			21,5

Allmänna företagsregistret som öppna data

SCB ansvarar för att hålla ett allmänt företagsregister, reglerat i en särskild förordning¹² som anger vilka uppgifter som ska ingå i registret, vilka uppgifter som får ingå liksom att registret ska finansieras med avgifter.

Framställningen av registret finansieras idag till 60 procent med avgifter och till 40 procent med SCB:s ramanslag, enligt en kostnadsfördelning som har godkänts av Ekonomistyrningsverket (ESV).

Som beskrevs i avsnittet om SCB:s utmaningar kan företagsuppgifter som finns i allmänna företagsregistret komma att räknas som särskilt värdefulla datamängder enligt EU:s genomförandeakt kopplad till öppna data-direktivet. SCB ser stora nyttor nationellt med att företagsregistret görs tillgängligt som öppna data utan avgift, men för att det ska vara

¹² Förordning (1984:692) om det allmänna företagsregistret, den s.k. Basun-förordningen.

möjligt med bibehållen registerkvalitet krävs en nivåhöjning av SCB:s ramanslag som motsvarar bortfallet av avgifter.

SCB har framfört behov av resurstillskott för att göra det allmänna företagsregistret fritt tillgängligt i tidigare budgetunderlag och behovet kvarstår. Vi utgår ifrån att det blir en övergångsperiod för anpassning till bestämmelserna i genomförandeakten och begär därför ett nivåhöjande tillskott på ramanslaget först fr.o.m. år 2025. Om ikraftträdandet skulle ske tidigare påverkas tidplanen och därmed också behovet av finansiering.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Om registret görs fritt tillgängligt och finansiering inte tillförs kommer det inte att vara möjligt att upprätthålla den omfattning och kvalitet som SCB:s allmänna företagsregister har idag. SCB skulle i så fall behöva prioritera de behov som följer av ansvaret som producent av ekonomisk statistik och endast det som är oundgängligen nödvändigt för behoven i statistikverksamheten kommer att kunna upprätthållas i första hand. Kvaliteten och variabler i övrigt kommer att behöva ses över och nivån på servicen som bidrar till nytta för samhället i övrigt skulle behöva sänkas. I övrigt skulle en omprioritering av resurser behöva göras inom den ekonomiska statistiken för att finansiera kostnaderna. Övriga konsekvenser som kan komma i fråga redovisas ovan under avsnitt Behov av resurstillskott, redan vidtagna åtgärder och konsekvenser vid utebliven finansiering.

Författningsändringar

Om det allmänna företagsregistret ska göras fritt tillgängligt måste kravet på avgiftsfinansiering i registerförordningen tas bort. Eventuellt kan det finnas behov att göra en större genomgång av hela förordningen. SCB återkommer i frågan när det blir aktuellt.

SCB:s ansvar för samordning av den officiella statistiken

Tillfällig medelsförstärkning 2023-2025, mnkr

	2023	2024	2025
SCB:s ansvar för samordning av den officiella statistiken	2,8	2,8	2,8
Totalt	2,8	2,8	2,8

I SCB:s roll att samordna det nationella statistiksystemet ingår enligt SCB:s instruktion¹⁵ att rapportera en analys av de utvärderingar av den officiella statistikens kvalitet som de statistikansvariga myndigheterna ska göra i enlighet med förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Utvärderingen har gjorts årligen sedan 2017 enligt SCB:s

¹⁵ 2§ 7 punkten förordning (2016:822) med instruktion för Statistiska centralbyrån

föreskrifter (2017:8) och sedan 2021 enligt SCB:s föreskrifter (2021:26) och allmänna råd om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet.

Det övergripande syftet med utvärderingen och analysen är att erbjuda regeringen möjlighet att övergripande följa och bedöma kvaliteten i den officiella statistiken. Ett annat viktigt syfte är att varje statistikansvarig myndighet får möjlighet att göra en systematisk genomgång av statistikens kvalitet.

I oktober 2021 hemställde SCB om ändringar i bilagan till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken för att bättre uppfylla det första kvalitetskriteriet, relevans, enligt 3a § lagen (2001:99) om den officiella statistiken dvs. att tillgodose statistik användarnas nuvarande och potentiella behov. Bakgrunden till arbetet med hemställan var ett resultat av den första analysen av utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet.

Den analys som SCB genomför nu visar på en generell brist på förståelse av kvalitetskomponenterna, i synnerhet tillförlitlighet, vilket försvårar formulering av kvalitetskrav för samtliga kvalitetskomponenter. Det resulterar också i att det förespråkade arbetssättet att utvärdera den officiella statistikens kvalitet samt att framställa officiell statistik inte förstås eller följs. Här behövs mer kraftfulla insatser än vad som hittills gjorts för att fördjupa förståelsen och stärka efterlevnaden av det förordade arbetssättet hos de statistikansvariga myndigheterna.

I månadskiftet november/december 2021 genomfördes en extern granskning av hur väl Sverige uppfyller principerna i Riktlinjer för europeisk statistik¹⁴. Granskningen genomfördes av fyra europeiska experter och inom ramen för det europeiska statistiksystemet (ESS).

Granskningen resulterade i 22 rekommendationer varav sex utgör avvikelser från riktlinjernas principer och 16 är förbättringsåtgärder. Rekommendationerna är i linje med de utmaningar och utvecklingsbehov SCB ser för systemet för den officiella statistiken. Granskningen pekar bland annat på behovet av en stärkt samordningsfunktion med ett mer utvecklat stöd i arbetet med de självutvärderingar av den officiella statistikens kvalitet som de statistikansvariga myndigheterna gör, bland annat avseende formulering av kvalitetskrav. Här fordras att SCB stärker det statistiska ledarskapet inom systemet för den officiella statistiken.

För att hela systemet för den officiella statistiken ska kunna möta förändringarna och de utmaningar som det innebär att utveckla, framställa och sprida officiell statistik ser SCB behov av att fortsätta utveckla samordningsrollen och därmed stärka sitt och andra statistikansvarig myndigheters statistiska ledarskap inom systemet. Analysen av utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet såväl

¹⁴ Riktlinjer för europeisk statistik (European Statistics Code of Practice) antogs 2005 av kommittén för det europeiska statistiksystemet och har därefter reviderats.

som den europeiska granskningen av hur väl Sverige följer Riktlinjerna för europeisk statistik pekar på ett behov av mer råd och stöd i principiella frågor om statistikens kvalitet. SCB ser att det finns behov att arbeta mer proaktivt stödjande och att insatserna för råd och stöd som ska ges enligt instruktionen¹⁵ behöver öka. SCB ser stora samordningsvinster med att utveckla samordningsrollen och stödet t.ex. i att tillgängliggöra den officiella statistiken som öppna data i Dataportal.se i enlighet med regeringsuppdraget Smart statistik som beskrivits ovan. Det kommer att krävas löpande insatser för att förvalta och upprätthålla volymen öppna data.

SCB ser ett behov av resursförstärkning för att ha möjlighet att öka stödet till de andra statistikansvariga myndigheterna.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Samordningsrollen kan inte utvecklas och stödet får fortsätta på samma nivå som idag men med hårdare prioriteringar av det som är mest väsentligt.

SCB:s behov av tillfälligt resurstillskott för nya krav på statistiken

Tillfällig medelsförstärkning 2023-2025, mnkr

	2023	2024	2025
Census	5,6	0,8	
Agenda 2030	6,5	7,0	5,2
AES och CVTS	1,9		0,9
Skörderester	1,0	0,5	
Utrikeshandel med varor	3,0	3,0	3,0
Utrikeshandel med tjänster	2,2	3,3	2,0
Barn-ULF	1,2		
Totalt	21,4	14,6	11,1

Under åren 2010 till 2020 genomfördes ett flertal utvecklingsarbeten förknippade med ny eller förändrad europeisk lagstiftning. En viktig åtgärd för att öka harmoniseringen av den europeiska statistiken var att introducera ramlagar inom olika statistikområden. Genom att föra samman flera undersökningar under ett juridiskt ramverk kan statistiken integreras för ökad jämförbarhet och också minska uppgiftslämnarbördan. Ramlagar har införts avseende företagsstatistiken, social statistik och jordbruksstatistik och är nu på gång inom ytterligare statistikområden.

Det kan konstateras att behovet av statistik för att kunna följa utvecklingen inom EU både på en övergripande nivå och för enskilda medlemsländer är omfattande. Utvecklingen av den europeiska statistiken har sammanfallit med initiativ på nationell nivå och det kan

¹⁵ 2§ 6 punkten förordning (2016:822) med instruktion för Statistiska centralbyrån.

därför vara svårt att dra en entydig gräns mellan krav som ska betraktas som nationella eller europeiska.

I de fall SCB inte erhållit tillkommande finansiering för äskanden till förvaltningsanslaget avseende 2021 och 2022 har medel prioriterats fram genom effektiviseringar och nedprioriteringar i enlighet med det som beskrivs ovan under avsnittet Behov av resurstillskott, redan vidtagna åtgärder och konsekvenser vid utebliven finansiering.

De åtgärder som beskrivs ovan och som nu genomförs för att minska kostnaderna för granskning är den mest genomgripande förändringen som påverkar flera delar av statistikproduktionen och även många medarbetare. Under hösten 2021 genomfördes en utredning i syfte att ta fram en plan för att avveckla den manuella granskningen med en betryggande hantering av risker. Utredningen resulterade i en ny granskningsprocess som ska implementeras huvudsakligen under 2022. Genom att gå från manuell granskning mot mer automatisering säkerställs att statistiken bibehåller sin tillförlitlighet samtidigt som resurser frigörs. Utöver implementering av en ny granskningsprocess krävs mer omedelbara åtgärder för att frigöra resurser och det sker nu löpande genom att granskning upphör i vissa fall.

För att uppnå kravet i regleringsbrevet på en genomsnittlig årlig produktivitetökning krävs dessutom flera utvecklingssprång och ett omfattande förändringsarbete. Det räcker inte med ständiga förbättringar för att nå önskade effekter. Det handlar om utveckling av arbetsätt, statistiska metoder, it och kompetens. Samtidigt måste den löpande produktionen genomföras med god kvalitet och kontinuitet och utöver detta ska ambitionsökningar inom det europeiska samarbetet inrymmas. Det är nödvändigt med utveckling för att möta omvärldens förändringar men det är inte hållbart i längden med en urholkning av ramarna för den löpande produktionen och nödvändiga ambitionsökningar. Det innebär alltför stora risker och SCB behöver därför ett resurstillskott för några av de mer omfattande kraven på ny statistik. Här nedan beskrivs de förändringar som kräver tillfälliga resurstillskott.

Census

Som medlem i EU har Sverige skyldighet att genomföra en folk- och bostadsräkning, Census. I Sverige är Census helt registerbaserad.

Det är stora förändringar i Census 2021 jämfört med Census 2011. Vissa definitioner av variabler och flertalet värdemängder har förändrats. Alla leveranser till Eurostat i form av s.k. hyperkuber inklusive delkuber har förändrats. För att klara detta behövs it-relaterad utveckling av produktionssystemen. Vidare kommer officiell statistik från Census 2021 att publiceras nationellt i samband med redovisningen, vilket är nytt jämfört med Census 2011.

Huvudprojektet för Census 2021 löper under flera år med start under 2020 fram till senast den 31 mars 2024, vilket är senaste datum för huvudleverans.

Census 2011 och tidigare Folk- och bostadsräkningar har delvis finansierats genom tillfälliga medel till SCB. För att kunna genomföra Census 2021 har SCB äskat om medel i tidigare budgetunderlag men inte erhållit någon tillkommande finansiering. SCB har därför behövt göra omprioriteringar i verksamheten 2022 till förmån för Censuserbetet.

För att kunna slutföra genomförandet av Census 2021 enligt de nya kraven har SCB behov av tillfälliga medel 2023-2024 om sammanlagt 6,4 mnr.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Om SCB inte får tillkommande finansiering är omprioriteringar nödvändiga inom ej EU-reglerad statistik, t.ex. genom utglesad undersökningsfrekvens eller publicering.

Agenda 2030

SCB har sedan juni 2018 haft regeringens uppdrag att samordna produktion, utveckling och tillgängliggörande av statistik för att följa upp Sveriges genomförande av Agenda 2030. I oktober 2021 slutredovisade SCB regeringsuppdraget 2018-2021 om Agenda 2030. I enlighet med uppdraget innehåller rapporten SCB:s förslag till hur uppföljningen av Sveriges genomförande av Agenda 2030 kan organiseras och genomföras fram till och med 2030.

Utöver den basuppföljning som föreslås har SCB också identifierat ett antal aktiviteter och utvecklingsprojekt som skulle kunna bidra till såväl ökat genomslag för arbetet med att genomföra Agenda 2030 som till ökad synlighet och transparens i uppföljningen.

SCB har äskat om medel i tidigare budgetunderlag för att upprätthålla och vidareutveckla statistikverktyget för att tillgängliggöra Agenda 2030 på webben men inte erhållit någon tillkommande finansiering. SCB har dialog med Miljödepartementet om Agenda 2030. För att kunna genomföra alla SCB:s förslag till fortsatt arbete, inklusive ambitionsökande aktiviteter, har SCB ett behov av tillkommande medel om 18,7 mnr för perioden 2023-2025. Beloppet inkluderar de 9,3 mnr för basuppföljning som SCB tidigare bedömde kunde finansieras inom ram och inkluderar även en årlig löpande kostnad om 0,5 mnr för förvaltning.

Konsekvens av utebliven finansiering

Under 2022 förvaltar SCB arbetet med att samordna tillgängliggörandet av statistik för uppföljningen av Sveriges genomförande av Agenda 2030 i enlighet med regeringens beslut avseende 2022. SCB uppdaterar också webbverktyget genom de medel som har tillgängliggjorts från den Nationella samordnaren för Agenda 2030.

Om tillkommande finansiering uteblir riskerar Sverige att stå utan ett löpande digitalt tillgängliggörande av den indikatorbaserade uppföljningen av Agenda 2030 alternativt riskerar SCB en situation där utveckling och uppdatering av statistiken måste prioriteras mot andra viktiga publiceringar. Det kan handla om miljöstatistiken, jämställdhetsstatistiken eller den regionala statistiken som liksom Agenda 2030-statistiken har hög efterfrågan. Det kan också krävas att arbetet inom området tillgängliggörande behöver prioriteras om. Utan finansiering kommer i princip nuvarande nivå på Agenda 2030 endast kunna förvaltas. SCB kommer alltså inte att ha möjlighet att vidareutveckla uppföljningen i enlighet med uttryckliga användarbehov.

Undersökningen om vuxnas deltagande i utbildning (AES) och undersökningen om personalutbildning (The Continuing Vocational Training Survey, CVTS)

SCB har hittills fått finansiering för genomförande av undersökningarna AES och CVTS via medel från fackdepartement. Undersökningarna är intermittenta och AES ska genomföras vart femte år och CVTS vart sjätte år. För 2022 har SCB erhållit 10 mnkr från Utbildningsdepartementet (utgiftsområde 16, anslag 4:4). SCB skulle behöva ett medelstillskott om 1,9 mnkr för 2023 och 0,9 mnkr för 2025.

Konsekvens av utebliven finansiering

Undersökningarna har tidigare finansierats via medel från fackdepartement och behöver ha motsvarande finansiering även för kommande år. Om SCB inte får tillkommande finansiering är omprioriteringar nödvändiga, t.ex. inom utbildningsområdet.

Skörderester

SCB har enligt klimatrapporteringsförordningen (2014:1434) ansvar för att årligen leverera statistik avseende skörderester till Naturvårdsverket. SCB har dock inget anslag för detta och har heller inte fått något uppdrag att göra en undersökning om skörderester sedan förordningen trädde i kraft.

En undersökning om skörderester gjordes avseende 1997 på uppdrag av Jordbruksverket och en gjordes avseende 2012 med finansiering via EU-grants. Under 2020 – 2021 har Naturvårdsverket via ett regeringsuppdrag lett ett arbete med att revidera klimatrapporteringsförordningen. SCB, liksom alla andra s.k. indatamyndigheter, har också deltagit i arbetet. Även i det nya förslaget över klimatrapporteringsförordningen ingår statistik över skörderester som ett av de underlag som SCB ska tillhandahålla. Den reviderade klimatrapporteringsförordningen trädde i kraft den 18 januari 2022.

I nuläget (2022) pågår förhandlingar mellan rådet, parlamentet och kommissionen om en ny ramförordning gällande statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket (SAOI¹⁶). I denna kommer det

¹⁶ Framework regulation on statistics on agricultural input and output (SAIO)

ingå en del som rör växtnäring, genom vilken statistik över skörderester kommer att krävas in vart femte år från medlemsländerna.

Utifrån avvägningar vad gäller uppgiftlämnarbörda och behov av uppdatering av statistiken, föreslår SCB att underlaget bör uppdateras cirka vart tionde år. För att finansiera detta arbete behöver SCB tillfälliga medel 2023-2024 om 1,5 mnkr.

Om finansiering erhålls kan SCB genomföra en undersökning avseende skörderester år 2023. Arbetet kommer att sträcka sig över två år, alltså belasta anslaget även 2024.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Så länge den nya ramförordningen inte beslutats kommer SCB att fortsätta att leverera underlag utifrån referensår 2012 till klimatrapporeringen. När den nya ramförordningen träder ikraft kommer detta inte längre att vara möjligt. Utan en tillfällig resursförstärkning behöver omprioriteringar göras inom miljöstatistiken.

Utrikeshandel med varor

Möjligheter att få tillgång till nya alternativa datakällor kan effektivisera statistikproduktionen, minska traditionellt uppgiftslämnande och öka statistikens relevans och aktualitet. En ökad möjlighet att dela data inom det europeiska statistiksystemet kan ytterligare effektivisera framställningen av officiell statistik. Det här är förflyttningar som skapar möjligheter för ett ökat utbud av relevant officiell statistik och minskad uppgiftslämnarbörda men där förflyttningen och de initiala investeringarna blir omfattande.

Ett exempel är kravet i ramlagen för företagsstatistik (EBS) som omfattar ett obligatoriskt utbyte av mikrodata för utförsel (export) för utrikeshandel med varor mellan medlemsländerna inom EU. Systemet kallas för MDE (MicroDataExchange) och innebär att Sverige ska kunna skicka och ta emot konfidentiella mikrodata till/från övriga medlemsländer via en hub hos Eurostat. I MDE ska medlemsländerna även utbyta vissa tulldata (Customs Data Exchange, CDE).

Med de möjligheter avseende minskat uppgiftslämnande och det mervärde som följer av utbytet uppstår också risker som behöver hanteras. Det berör säkra system för hantering av data, tillgång till data och kvalitet i statistiken.

Användarrådet för ekonomisk statistik förordar att insamlingen av importuppgifter fortsätter som idag tills en kontrollerad minskning av insamlingen kan ske med säkerställd kvalitet. Användarrådet avråder SCB från att helt sluta med insamlingen av import eftersom det skulle kunna leda till tidseriebrott, senarelagd publicering av statistiken samt ökade revideringar. Det skulle även bli svårare att verifiera importuppgifterna då kontakt inte kan tas direkt med det svenska import-

företaget utan i stället behöva gå via det medlemsland som har samlat in uppgifterna.

För att säkerställa en kontrollerad övergång avseende tidsserier och leveranser till nationalräkenskaperna finns det behov av parallella system under en övergångsperiod. SCB finansierar kostnader för detta under 2022 inom ramen genom nedprioriteringar av annan verksamhet men behöver ett tillfälligt medelstillskott för 2023 - 2025 med 3 mnkr per år. När direktinsamlingen av importuppgifter kan minimeras minskar insamlingskostnaderna och även uppgiftslämnarbördan för företagen. Det är en utveckling som SCB ser mycket positivt på men är också ett konkret exempel på att det krävs investeringar och parallella system/insamlingar innan effekter kan hämtas hem.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Om SCB inte får tillkommande finansiering är omprioriteringar nödvändiga inom ej EU-reglerad statistik, t.ex. genom utglesad undersökningsfrekvens eller publicering. Alternativt kan den parallella insamlingen bara genomföras under ett eller två år i stället för tre. De assymetristudier som genomförs och resultaten av den parallella insamlingen första året får visa vad som är hanterbart.

Utrikeshandel med tjänster

Statistik över utrikeshandel med tjänster (UHT) produceras av SCB på uppdrag av Riksbanken och är således inte anslagsfinansierad officiell statistik. EBS innebär nya EU-krav även för UHT och frågan har väckts om Riksbankens ansvar för dessa krav, som går utöver de som fastställts i betalningsbalansen. Det har konstaterats att riksbankslagen inte tillåter Riksbanken att samla in data som krävs för de nu föreslagna utökningarna. SCB behöver därmed resurstillskott för att kunna göra nödvändiga anpassningar i enlighet med EBS. I samband med att EBS införs ställs krav på ny statistik avseende utrikeshandel med tjänster. Flera av kraven är experimentell statistik där planen är att under de första åren utveckla/forma statistiken.

Behovet av att utveckla statistiken avseende den inre marknaden för tjänster har bland annat resulterat i nya krav i ramlagen för företagsstatistik. Det innebär ny statistik avseende utrikeshandeln med tjänster med obligatoriska krav på att införa en ny klassificering enligt GATS (General Agreement on Trade in Services) och i linje med det presentera ny statistik över hur företagen tillhandahåller tjänster, så kallade "Mode of Supply". Från och med referensår 2022 ska medlemsländerna presentera statistik där utrikeshandeln med tjänster har länkats till företagsstatistiken för att fördjupa möjligheterna till analys (Statistics by Enterprise Characteristics).

För att kunna genomföra nödvändigt utvecklingsarbete av utrikeshandel med tjänster har SCB äskat om medel i tidigare budgetunderlag men inte erhållit någon tillkommande finansiering. För att kunna påbörja arbetet för att uppfylla kravet att leverera statistik från och med referensår 2022 har SCB behövt göra omprioriteringar i verksamheten. SCB ser det som svårt att finansiera hela utvecklingskostnaden och äskar därför om ett tillfälligt resurstillskott om 2,2 mnkr för 2023, 3,3 mnkr 2024 samt därefter en årlig löpande finansiering på 2,0 mnkr.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Om SCB inte får tillkommande finansiering är omprioriteringar nödvändiga inom ej EU-reglerad statistik, t.ex. genom utglesad undersökningsfrekvens eller publicering. Det kan också bli aktuellt att pröva en ännu mindre omfattande implementering av det aktuella regelverket.

Undersökningarna av Barns levnadsförhållanden (Barn-ULF)

Undersökningarna av Barns levnadsförhållanden har haft stora kvalitetsproblem. En utredning har därför gjorts och ett förslag på ny design av en fristående undersökning som är tänkt att genomföras vart tredje år med start 2022 har överlämnats till Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet samt andra centrala användare av statistiken. En dialog förs med departementen om finansiering av utvecklingskostnaderna för att kunna starta genomförandet av den nya Barn-ULF:en under 2022. Något besked finns inte ännu.

Under förutsättning att SCB tillförs ett resurstillskott för utveckling av Barn-ULF:en så är SCB:s bedömning i nuläget att det långsiktigt är möjligt att genomföra undersökningen vart tredje år med nuvarande nivå på den årliga finansieringen/anslaget (anslag 4:7 från Socialdepartementet). Det behöver dock göras möjligt att spara anslagsmedel mellan åren motsvarande det belopp som idag finansierar undersökningen från anslag 4:7 från Socialdepartementet.

SCB tar upp begäran om medelstillskott här eftersom denna fråga inte är löst när budgetunderlaget ska lämnas in. Om finansieringen inte blir klar under första kvartalet 2022 måste genomförandet skjutas fram till 2023. SCB skulle behöva 1,2 mnkr för att kunna genomföra Barn-ULF:en 2023.

Konsekvens av utebliven finansiering

En separat undersökning som beskrivits i förslaget kan inte genomföras vid utebliven finansiering.

Framtida krav på ny statistik

Hushållens utgifter (HUT)

Med ramlagen för social statistik har undersökningen avseende Hushållens utgifter (HUT) blivit en obligatorisk undersökning från och med år 2026. Förslaget från kommissionen avseende genomförandet är att data ska hämtas in via en dagbok och att detaljeringsnivå avseende utgiftsslag (COICOP) ska vara på den finaste nivån samt att mikromaterialet ska bestå av cirka 3 000 hushåll. SCB:s erfarenheter från tidigare undersökningsomgångar är att det är en kostsam metod, med stort bortfall som resulterar i statistik med låg kvalitet. SCB har därför föreslagit ett alternativt upplägg med ny design som resulterar i en lägre detaljeringsnivå men som tillåter alternativa datakällor och minskar uppgiftslämnarbördan. SCB vill använda statistiska metoder (statistical matching) för att kunna leverera uppgifter från undersökningen till Eurostat. Kvaliteten bedöms vara tillräcklig för nuvarande användarbehov särskilt om det ges möjlighet att använda hjälpinformation i redovisning av utgifter på detaljerad nivå. Kostnaden för ett sådant upplägg uppskattas till cirka 19 mnkr, vilket ska jämföras med en uppskattad kostnad om cirka 58 mnkr för att genomföra undersökningen i traditionell design som Eurostat föreslår.

SCB vill här avisera att vi inte kan inrymma detta EU-krav inom ramen om det blir krav på en mer traditionell design som Eurostat föreslår. Vi kommer att fortsätta arbeta för att vår föreslagna design ska godkännas. Om den nya metoden för att ta fram mikrodata inte godkänns kommer SCB att behöva återgå till att samla in utgifter från alla hushåll. Uppgiftslämnarbördan kommer att öka liksom produktionskostnaderna jämfört med nuvarande design och svarsfrekvenser att sjunka. I arbetet med lagstiftningen är det viktigt att framhålla att det måste finnas en öppenhet i lagtexterna för nya metoder och nya datakällor. Skulle det inte finnas kommer möjligheterna att modernisera undersökningar att hindras.

Kommersiella fastigheter

För närvarande pågår ett arbete inom ESS för att utveckla indikatorer avseende kommersiella fastigheter (CREI) i linje med den rekommendation europeiska systemrisknämnden presenterade under 2019. Planen är att indikatorerna ska införlivas i ramlagen för företagsstatistiken (EBS) och kan till exempel omfatta uppgifter om påbörjade nybyggnationer, lediga fastigheter samt hyror och hyresavkastning.

Eurostat planerar för att den nya statistiken ska rapporteras på kvartalsbasis fr.o.m. 2023. SCB har under 2021 fått möjlighet att göra en pilotstudie med finansiering via Eurostat-grants. Pilotstudien avser att utvärdera de uppgifter som kommunerna har via bygglovsförfarande (start- och slutbesked), ta fram testdata samt planera upplägg för en möjlig statistikproduktion.

SCB har ännu inga beräkningar för de tillkommande kostnaderna för den här statistiken vilket kan tas fram först efter genomförd pilotstudie och efter förtydligande från Eurostat. De övriga delarna avseende kommersiella fastigheter som vakansgrad, prisindex samt hyror och hyresavkastning är tillkommande krav där delar inte kan kopplas på befintlig statistikproduktion utan behöver byggas upp som nytt område. SCB avser att utgå från tillgängliga datakällor i så stor utsträckning som möjligt för att minimera ytterligare insamling och inriktningen är att ta fram indikatorer utifrån olika möjliga datakällor. Eurostat har under 2021 utarbetat en rekommendation för hur vakansgraden ska definieras och beräknas men arbetet med den legala biten återstår. Tidplanen för dessa delar är än så länge lite mer osäker men Eurostat driver ett fortsatt arbete kring utvecklingen av denna statistik de kommande åren.

Påverkan på företagens uppgiftslämnande

Kostnader för uppgiftslämnandet till statistiken ska minska enligt SCB:s regleringsbrev.

Ovan beskriven utveckling kan komma att påverka företagens uppgiftslämnande både positivt och negativt och det är svårt att med nuvarande underlag närmare redovisa effekterna.

Ett av huvudsyftena med Micro Data Exchange (MDE) är att minska uppgiftslämnarbördan för företag. Under en övergångsperiod behöver dock insamlingen av importuppgifter fortsätta för att säkra kvaliteten i statistiken. För exportstatistiken kommer nya variabler att samlas in vilket innebär att uppgiftslämnarbördan kan komma att öka under en period innan de positiva effekterna av MDE kan realiseras.

Även de förändringar i Utrikeshandel med tjänster som föranleds av de nya EU-kraven (EBS) kan innebära ökad uppgiftslämnarbörda för företagen. För att kunna leverera de nya serierna i STEC och MOS kommer urvalet för undersökningen behöva förändras och eventuellt utökas.

Den föreslagna undersökningen om skörderester kommer öka uppgiftslämnarbördan för lantbruksföretag. Samordning kommer dock gå att göra med de årliga skördeundersökningarna som SCB utför på uppdrag av Jordbruksverket, vilket ger viss minskning av den totala bördan för företagen jämfört med om undersökningen skulle göras helt separat.

Satsningarna på statistikproduktion 4.0 som beskrivits ovan syftar till att ersätta direktinsamling med register och nya datakällor och allteftersom kommer uppgiftslämnarbördan för företag och organisationer att minska men det är svårt att ange när i tiden resultat uppstår. Det beror också på i vilken takt SCB har förutsättningar att ta nödvändiga utvecklingsprång.

Införandet av ett tvingande krav på digitala årsredovisningar kommer att leda till en minskad uppgiftslämnarbörda. Införandet av arbetade timmar i de månadsvisa arbetsgivardeklarationerna kan initialt leda till en ökad uppgiftslämnarbörda men på sikt i vart fall inte leda till en ökning av uppgiftslämnarbördan då insamlingen sammantaget blir mer effektiv.

Ambitionen är att SNI-revisionen ska kunna genomföras med ett bra stöd för företagen så att den omläggningen inte resulterar i en ökad uppgiftslämnarbörda. En förutsättning är att Verksam.se kan utvecklas som beskrivits ovan.

Finansieringsöversikt

Finansieringsöversikten nedan sammanfattar verksamhetens finansieringsbehov under åren 2023–2025. Intäktsutvecklingen är beräknad i 2022 års pris- och lönenivå.

Finansieringsöversikt, tkr

	2021 utfall	2022 prognos	2023 beräknat	2024 beräknat	2025 beräknat
Anslag	603 942	618 078	610 681	611 205	611 729
varav					
Utgiftsområde 2, anslag 1:9					
Statistiska centralbyrån, anslagspost 1	580 412	587 593	587 726	588 250	588 774
SCB:s förslag till utökningar och förbättringar			63 400	60 600	74 000
Summa inkl. förslag till utökningar och förbättringar	580 412	587 593	651 126	648 850	662 774
Utgiftsområde 9, anslag 4:7					
Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagspost 9	4 575	4 575	4 575	4 575	4 575
Utgiftsområde 9, anslag 5:2					
Insatser för att förverkliga konventionen om barnets rättigheter i Sverige, Barnstatistik, anslagspost 3	500	500	500	500	500
Utgiftsområde 16, anslag 4:4					
Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning, anslagspost 1	12 765	19 720	12 190	12 190	12 190
Utgiftsområde 17, anslag 13:5					
Statistik om det civila samhället, anslagspost 4	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Utgiftsområde 22, anslag 2:4					
Informationsteknik, anslagspost 2	4 190	4 190	4 190	4 190	4 190
Avgifter och bidrag som disponeras¹	489 143	500 000	470 000	460 000	460 000
varav					
Staten uppdragsgivare	339 051	350 000	314 000	304 000	304 000
Övriga uppdragsgivare	82 673	74 000	76 000	76 000	76 000
Tjänsteexport	67 419	76 000	80 000	80 000	80 000
Övriga inkomster som disponeras	12 623	18 300	10 000	10 000	10 000
Summa	1 105 708	1 136 378	1 090 681	1 081 205	1 081 729
Summa inkl. SCB:s förslag till utökningar och förbättringar			1 154 081	1 141 805	1 134 229¹⁷

¹⁷ I Summa inkl. SCB:s förslag till utökningar och förbättringar har avgiftsintäkterna avseende företagsregistret tagits bort då motsvarande belopp återfinns på raden SCB:s förslag till utökningar och förbättringar. I SCB:s förslag till utökningar ingår finansieringsväxling för företagsregistret vilket gör att avgiftsintäkterna minskar med motsvarande dvs. 21,5 mnkr.

Anslag

För anslag 1:9 ap 1 utgår prognosen för 2022 från förbrukning av tilldelade medel enligt regleringsbrevet för år 2022 samt nettoutnyttjande av anslagssparande och är i enlighet med SCB:s ekonomiska plan för året. Mer detaljerad beskrivning av verksamhetsinnehållet inom anslagsverksamheten har lämnats i SCB:s arbetsplan för 2022. Beräknad förbrukning för år 2023–2025 utgår från tilldelade medel enligt BP 2021/22:1 och uppgift i Hermes samt nettoutnyttjande av anslagssparande/anslagskredit. (Se närmare beskrivning under avsnitt Ackumulerad anslagsbehållning/anslagskredit.)

För övriga anslag utgår prognosen för 2022 från förbrukning av tilldelade medel enligt respektive regleringsbrev. För åren 2023–2025 utgår den beräknade förbrukningen från tilldelade medel enligt uppgift i Hermes.

Avgifter och bidrag samt övriga inkomster som disponeras

Uppdragsverksamhetens intäkter beräknas successivt minska under perioden. Intäkterna var 489 mnkr 2021 och beräknas öka till cirka 500 mnkr 2022 och sedan minska till 470 mnkr 2023 därefter gå ner ytterligare till 460 mnkr 2024 och 2025. Övriga inkomster som disponeras beräknas under perioden att vara cirka 10 mnkr per år.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Enligt SCB:s regleringsbrev för 2022 är indelningen av den avgiftsfinansierade verksamheten Staten uppdragsgivare, Tjänsteexport och Övriga uppdragsgivare.

Uppdragsverksamhetens intäkter beräknas öka till 2022 och sedan successivt minska under perioden. Intäkterna var 489 mnkr 2021 och beräknas öka till cirka 500 mnkr 2022 och därefter minska till 470 mnkr år 2023. För år 2024 och 2025 beräknas nivån minska ytterligare till 460 mnkr.

Intäktsökningen inom område Staten uppdragsgivare år 2022 beror på högre intäkter avseende officiell statistik om cirka 5 mnkr och övriga cirka 6 mnkr. Till 2023 beräknas intäkterna minska till följd av lägre volym till statistikansvariga myndigheter och intermittenta variationer som t.ex. Nationella folkhälsan inte genomförs. Riksbanksuppdragen och PIAAC minskar successivt i omfattning under perioden. För Övriga uppdragsgivare beräknas nivån minska jämfört med utfallet 2021. Nivån på avgiftsintäkterna kommer att kunna påverkas både uppåt och nedåt under perioden beroende på bl.a. tillgänglighetsförändringar av öppna data och när effekter kan hämtas hem av digitalisering av direktinsamling, minskad manuell granskning och andra utvecklingsåtgärder inom området säkrad datatillgång. För Tjänsteexporten beräknas en viss ökning under perioden då verksamhetsvolymen har varit lägre till följd av pandemin.

Ackumulerade underskott/överskott fördelade på område enligt avgiftstabellen i regleringsbrevet för 2022 framgår av tabellen nedan. Vid utgången av 2021 finns ett ackumulerat underskott om -4,1 mnkr avseende Staten uppdragsgivare och det ackumulerade uppdragsöverskottet avseende Övriga uppdragsgivare uppgick till 44,3 mnkr, samt ett ackumulerat överskott avseende Tjänsteexporten om 4,9 mnkr. Sammantaget uppgår det ackumulerade uppdragsöverskottet till 45,1 mnkr vilket motsvarar 9,2 procent av intäkterna.

SCB har upprättat en plan för att minska obalanserna och få långsiktig balans inom uppdragsverksamhetens olika delar. SCB:s bedömning är att balans inom den avgiftsfinansierade verksamhetens olika delar kommer att kunna uppnås inom perioden.

För område Staten uppdragsgivare innebär planen årliga överskott för att minska underskottet inom området. För åren 2022–2023 beräknas underskottet kunna minskas med cirka 2 mnkr per år, vilket innebär att området skulle vara i balans vid utgången av 2023. Planen är att ha ett fortsatt överskott på 2 mnkr per år för att ha ett beräknat utgående

ackumulerat överskott vid 2025 på cirka 4 mnkr vilket skulle motsvara cirka 1,3 procent av intäkterna för området.

För område Övriga uppdragsgivare innebär planen årliga nyttjanden för att minska överskottet inom området. För år 2022 beräknas cirka 10 mnkr nyttjas och för 2023 cirka 13 mnkr och därefter cirka 8 mnkr för 2024 och 2025. Utgående ackumulerat överskott vid 2025 beräknas vara cirka 5 mnkr vilket skulle motsvara cirka 7,0 procent av intäkterna för området.

Totala utgående balanser vid utgången av 2025 beräknas till cirka 12 mnkr, vilket motsvarar cirka 2,6 procent av SCB:s totala intäkter av avgiftsfinansierad verksamhet. För att inte avgiftsverksamheten totalt sett ska visa underskott behöver SCB ha en viss marginal i form av ett mindre överskott för att kunna hantera risker och behov av särskilda insatser i verksamheten.

Avgiftsfinansierad verksamhet, mnkr

		2021 utfall	2022 prognos	2023 beräknat	2024 beräknat	2025 beräknat
Staten uppdragsgivare	Tidigare års över-/underskott	-13,6	-4,1	-2,1	-0,1	1,9
	Intäkter	339,1	350,0	314,0	304,0	304,0
	Kostnader	329,6	348,0	312,0	302,0	302,0
	Utfall	9,5	2,0	2,0	2,0	2,0
	Ackumulerat över-/underskott	-4,1	-2,1	-0,1	1,9	3,9
Övriga uppdragsgivare	Tidigare års över-/underskott	38,4	44,3	34,3	21,3	13,3
	Intäkter	82,7	74,0	76,0	76,0	76,0
	Kostnader	76,7	84,0	89,0	84,0	84,0
	Utfall	6,0	-10,0	-13,0	-8,0	-8,0
	Ackumulerat över-/underskott	44,3	34,3	21,3	13,3	5,3
Tjänsteexport	Tidigare års över-/underskott	3,3	4,9	3,9	2,9	2,9
	Intäkter	67,4	76,0	80,0	80,0	80,0
	Kostnader	65,8	77,0	81,0	80,0	80,0
	Utfall	1,6	-1,0	-1,0	0,0	0,0
	Ackumulerat över-/underskott	4,9	3,9	2,9	2,9	2,9
Totalt	Intäkter	489,1	500,0	470,0	460,0	460,0
	Kostnader	472,1	509,0	482,0	466,0	466,0
	Resultat för avgiftsfinansierad verksamhet	17,0	-9,0	-12,0	-6,0	-6,0
	Totalt ackumulerat över-/underskott	45,1	36,1	24,1	18,1	12,1

Akkumulerad anslagsbehållning/ anslagskredit

Vid utgången av 2021 finns ett anslagssparande på SCB:s ramanslag om 9,8 mnkr. I SCB:s anslag ingår medel motsvarande en årlig genomsnittskostnad för undersökningar med intermittenta variationer. Tidigare har SCB balanserat medel mellan budgetåren för att i förväg spara till kommande års genomförande av intermittenta undersökningar. Men till följd av utebliven finansiering av tidigare äskanden och samtidigt behov att genomföra EU-reglerad verksamhet och utvecklingsinsatser beräknar SCB att öka anslagsförbrukningen successivt under budgetunderlagsperioden. Det innebär en förbrukning av både tilldelade medel och anslagssparande men även nyttjande av anslagskrediten. Vid utgången av 2025 beräknas ett nyttjande av anslagskrediten om cirka 16 mnkr. Beroende på takten i effektiviseringar och realisering av rationaliseringar kan behovet av kreditutnyttjande förändras under perioden.

SCB får för 2022 disponera en ackumulerad anslagsbehållning om 3 procent och har tilldelats en anslagskredit om 3 procent av ramanslaget 1:9 om 17,8 mnkr. SCB föreslår att den ackumulerade anslagsbehållningen och anslagskreditens storlek hålls oförändrade för 2023 (3 procent av ramanslaget).

Anläggningstillgångar

SCB:s investeringar i anläggningstillgångar avser främst it-utrustning samt immateriella tillgångar som avser egenutvecklade it-system.

År 2021 gjordes det större investeringar i it-utrustning. År 2023 kommer det ske större investeringar då SCB:s kontor i Örebro ska flytta till nya lokaler.

I tabellen nedan anges SCB:s totala investeringsbehov i anläggningstillgångar.

Totalt investeringsbehov i anläggningstillgångar, tkr

	2021 utfall	2022 prognos	2023 beräknat	2024 beräknat	2025 beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	9 180	18 300	19 000	25 000	20 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	22 735	11 550	63 185	15 000	25 000
Byggnader, mark och annan fast egendom					
Övriga verksamhetsinvesteringar					
Summa verksamhetsinvesteringar	31 915	29 850	82 185	40 000	45 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap.1 § kapitalförsörjningsförordningen)	31 915	29 850	82 185	40 000	45 000
Summa finansiering	31 915	29 850	82 185	40 000	45 000

Särskild information om verksamhetsinvesteringar

SCB har identifierat en investering med ett beräknat anskaffningsvärde över 20 mnkr. Det är inköp av nytt datacenter i samband med flytt till nytt kontor i Örebro.

Särskild information om verksamhetsinvesteringar, tkr

	Totalt	Ack utfall	2022 prognos	2023 beräknat	2024 beräknat	2025 beräknat
Verksamhetsinvesteringar per objekt						
Inköp av nytt datacenter	38 985	0	7 000	31 985	0	0
Summa utgifter för investeringar	38 985	0	7 000	31 985	0	0
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap.1 § kapitalförsörjningsförordningen)	38 985	0	7 000	31 985	0	0
Summa finansiering	38 985	0	7 000	31 985	0	0
Varav investeringar i anläggningstillgångar						
Datasystem, rättigheter m.m.	0	0	0	0	0	0
Maskiner och inventarier	38 985	0	7 000	31 985	0	0
Fastigheter och mark						
Övriga verksamhetsinvesteringar						
Summa investeringar i anläggningstillgångar	38 985	0	7 000	31 985	0	0

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Under 2021 har det gjorts materiella investeringar inom it-området samt i immateriella anläggningstillgångar i form av egenutvecklade it-system.

För år 2022 och framåt beräknas det vara aktuellt med ytterligare aktiveringar av utvecklingskostnader och andra immateriella investeringar till följd av viktiga utvecklingsinsatser inom verksamheten.

Låneramen för 2022 uppgår enligt regleringsbrevet till 150 mnkr.

År 2023 flyttar SCB till nya lokaler i Örebro. Det kommer att leda till större materiella investeringar i form av möbler och it-utrustning. Nivåerna för detta är fortfarande osäkra.

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar, tkr

	2021 utfall	2022 prognos	2023 beräknat	2024 beräknat	2025 beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	108 929	102 999	93 465	131 308	126 326
Nyupplåning (+)	32 603	29 859	82 185	40 000	45 000
Amorteringar (-)	38 533	39 393	44 342	44 982	43 680
UB lån i Riksgäldskontoret	102 999	93 465	131 308	126 326	127 646
Beslutad/föreslagen låneram	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Ränteutgifter	-	-	-	322	952
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 02 anslag 01 009 ap. 1	27 143	27 575	28 379	28 995	28 564
Övrig finansiering	11 390	11 818	15 963	16 309	16 068

Utgående låneskuld hos Riksgäldskontoret per 31 december 2021 uppgick till 102 999 tkr. Anläggningstillgångarnas bokförda värde per den 31 december uppgick till 103 008 tkr. Differensen avser skillnaden av uppskattad och verklig investering i ett egenutvecklat system.

Ränteantagandena är baserade på Riksbankens prognos för reporäntan.

Räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret

SCB:s kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret uppgår till 75 mnkr 2022. Likviditeten förväntas minska ytterligare under de närmaste åren bl.a. till följd av stora investeringar och minskat ackumulerat uppdragsöverskott. För att undvika likviditetsbrist och övertrassering av räntekontokrediten föreslår SCB att kreditutrymmet ligger oförändrat på 75 mnkr.

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret, tkr

	2021 utfall	2022 prognos	2023 beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	-	0	40 000
Minsta behållning på räntekontot under året	49 556	30 000	0
Behållning på räntekontot i Riksgäldskontoret	110 095	70 000	10 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	-	0	0
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	75 000	75 000	75 000

Bilden av Sverige

Den sista december 2020 var 88 procent av Sveriges befolkning bosatt i en tätort.

88 %

av befolkningen är bosatt i en
tätort